

ІСТОРІЯ. МИСТЕЦТВО. ІМЕНА

Світла аура Альбіна Гавдинського

(До 100-річчя від дня народження митця)

Для мене реалізм — система бачення, орієнтована на відтворення своєрідності світу з усією доступною повнотою, це індивідуальний творчий метод. Тому він і забарвлений усім спектром імпресіонізму.

Альбін Гавдинський.

Видатних майстрів пензля Одеської школи живопису, які творили із 1960 років, об'єднує головним чином сучасний зв'язок із найстарішим в Україні художнім училищем. Майже всі вони в ньому навчались, а потім тут жили і писали свої дивовижні полотна. До цієї когорти належить і пейзажист, майстер жанрового живопису та портрета, класик пленеру й імпресіонізму, народний художник України Альбін Станіславович Гавдинський (1923 — 2014).

Знаменитий уродженець села Бобрик Первий, тепер — однією з громади Подільщини) народився 4 липня 1923-го у простій селянській родині Станіслава Григоровича і Марії Арсентіївни Гавдинських. Лелеки нарешті ощасливими молодятами хлопчиком (на той час вони вже виховували дворічну донечку Броніславу). У мальовничому краю, осіяваним солов'ями й омітами водами тихоплинної Кодими, минуло раннє дитинство Альбіна. Ще відтоді він виношуває заповітну мрію стати художником.

Про життя і творчість свого знаменитого дідуся люб'язно зголосилася повідати його онука — одеського мистецтвознавця-експерта і галериста Лінда СТРАУТМАН.

— Розпочнувшись з біографії свого прадіда Станіслава Григоровича Гавдинського, простого трудача з багатодітної селянської родини, який народився у 1892 році. Як і більшість сільських дітей, грамоту опановував у місцевій церковно-приходській школі. Учитель рекомендував здібному учневі продовжити навчання. Земська школа була у волосному центрі — в селі Гвоздавка. Батько двічі ввозив туди хлопчика, але вчителя так і не вдалося застарати. На цюму його освіта закінчилася. Але юнак володів прекрасним, каліграфічним почерком і багато читав. Коли служив у царській армії, його — як грамотного — відрядили писарем у штаб. Парафіяльна школа таки дала йому добре відчуття, — повідома пані Лінда. — Коли ж його діти, Альбін і Броніслава, пішли до Бобрицької школи, батько допомагав їм розв'язувати задачі з математики.

До захоплення сина малюванням ставився негативно. Рекомендував йому опанувати якесь затребуване ремесло: столярія чи слюсаря. Аргументував тим, що хоч колись заможні пани і замовляли портрети у свої макти, та зараз живопис никому не потрібний. Малий Альбін з цим не по-

— Як Гавдинські потрапили в Одесу?

— У 30-у році минулого століття їх, працьовитих селян, розкурулили. Шоб уникнути висилки, родину у пошуках краю долі перебралася із села до Одеси.

За спогадами сестри художника Броні, їхнє життя було нелегким, нужденим. Особливо потерпали голодного 1933-го. Щоб якось вижити, навіть десятирічний Альбін, приходчики зі школи, брав санки і їхав на залізниці, візок вказавали пасажирам возити поклажу. Приїжджа, в основному селяни, залибки наймали хлопчаків перевозити вантаж, бо було дешевше, а головне — безпечніше. Платили хто чим міг. Траплялися безесороми, які лішили насмішкувато дікували. Альбін був безмежно щасливим, коли приносив додому заробленого окраїнця хліба або що щось з їстивного. Тоді хліб видавався за карточками: 250 грамів — на працюючого і 150 — на одногодічного.

Окремо, батько відмінно відчувається, бо не мислив свого життя без фарб і мольберта. Це був єдиний випадок, коли син став поперек волі батька. Але коли картини 15-літнього Альбіна розмістили у журнали «Юний художник», батько повірив у нього і здався. Пізніше сам пройнявся любов'ю до живопису й навіть намагався допомагати порадами на пленері. Адже з літа до пізньої осені обе мешкали біля моря, на дачі Ковалевського. Альбін писав картини, а батько стояв поруч і спостерігав. Дуже любив сина і дуже ним пишався.

— Якою була матір дідуся?

— Марія Арсентіївна — також з Бобриків. Народилася 1895-го у багатодітній, глибоко релігійній родині лісничого. У см'ї панували суворі правила. Двох дочек у строгості виховували маті, чотирьох синів — батько. У хаті розміщали вівголовса, за обіднім столом зберігалася тиша. Ці порядки перенесли в свою см'ї і Альбін. У хайні оселі теж ніколи не було чутно голосних розмов і лайливих слів.

ка, у квартирі більше нічого не було. Щоб його отримати і щоб діти не вмерли з голоду, доводилося цілу ніч стояти у черві. Інколи давали доважок, заради якого мій дідусь вистоював разом з батьком. І дуже вітався, коли його, голодного, там же частвали шматочком хліба.

— Й ось тут починається найцікавіше. Василь, звісно, «пристає» до Марічки, але постійно отримує однією рукою.

— Й ось тут починається найцікавіше. Василь, звісно, «пристає» до Марічки, але постійно отримує однією рукою.

Без грошей? Бідний, у всіх відношеннях, Янчо змушені вирушати на заробітки — тоді їзділи до «Гамерік». Обіцяє за два роки вернутися з купою грошей.

— Й ось тут починається найцікавіше. Василь, звісно, «пристає» до Марічки, але постійно отримує однією рукою.

Дівчина Марічка любить лише одногодічні, і це, звісно ж, Янчо, правдивий, чесний, шляхетний. Та от її: за писаними й неписаними законами по смерті батька все газдівство (господарство, хазійство, аж по-сучасному, бізнес) переходить до старшого сина. І яке ж сватання, і яке весілля, і яке подальше сімейне життя —

На счастья, довоєнне життя одеської дітвої було наповнене не лише негараздами, які вони швидко забували, а й дивовижними моментами. Якось у Тіхому дворі на Пушкінській поселилася німецька режисерка, яка зімала фільм про Альбіна. Побачивши меткого і гарненького хлопчика Альбіна, запросила його на зйомки. А вже десятирічний Леонін Валентинівні Тюліковій, у яку був цирко закоханий. Наші родичі по бабусиній лінії обіхилися в місті десь із середини XIX століття. У 1954-у в молодої сім'ї народилася донька Олена. Лише вона пішла стопами батька і за свою творчість отримала звання «Заслужений художник України».

— Сотні написаних на будівництві ГЕС полотен Альбін Гавдинський передав у дар Новокаховській галереї,

— яка носить його ім'я. У 2022 році разом з розгребали художнє зібрання, а тепер ще й знищили саму ГЕС...

Це справді жахлива трагедія для всієї України і для її культури. Доля картин невідома. Але спадщина митця — досить обширна. Підрахувати, скільки полотен написав Гавдинський, неможливо. Його творчий стаж сягає 75 років. Знаючи, скільки ділусь писав картини та етюди щороку, можу сміливо припустити, що було близько семи тисяч робіт. Велику кількість він роздарував, чимало було продано з виставок і безпосередньо з майстерні. Його твори

натих створинні вітряльників. Ці дішки, назалі, саме і є типи декораціями, на яких, властиво, усе відбувається — життя, і смерть, і щасливе воскресіння, і які допомагають акторам вітлювати драматургічні задумки своїх персонажів з неабиякою достовірністю. У цьому сенсі Марк Дробот був впередником Дмитра Усовя, хоча останній більш правдивий у своїй цірості та в репліках.

А передовсім ці дошки означають, що Карпатський мешканець завжди має до діл з лісом: живе у ньому — в оточенні лісів, у лісі працює, і багатство свое накопичує з оборудом, у яких ліс, деревина — основа основ. Гірськими річками плотогон сплавляли ліс у долину, на переробку. Небезпечно була робота. Плоти, бувають, розбиваються на скелях, втрачали у круговерти, потрібна була велика майстерність, щоб вирятуватися у такій троці.

У виставі майже геніально розіграємо саму мізансцену. Розбивається сплав, але досвідчений плотогон вирятує ситуацію. Це че не найкраще зігріти від пародії на постановці. Мабуть, варто було зробити його чище більш прорізним, драматичнішим. Все відбувається у зміг ока, тож глядач навряд чи й вторгнеться у драматизм цього епізоду.

На грани драматичної напруженості, у пришвидшенному темпі відбувається, назагал, майже все сценічне дійство. Ця діяльність захоплює глядача, втягує його у свою круговерть. Попри деякі розтягнуті сцени. Темп і ще раз темп. Події розвиваються з неабиякою швидкістю. На сцени луна-

демонструвалися на виставках у Німеччині, Великобританії, Канаді, Японії, Болгарії, Польщі. Частина робіт потрапляла на аукціони. Чимало шедеврів викуповували одесити і повертали назад, додому — ях бачили залежалося за кордоном і згодом потрапляло на аукціони. Чимало шедеврів викуповували одесити і повертали назад, додому — ях бачили залежалося за кордоном і згодом потрапляло на аукціони. Чимало шедеврів викуповували одесити і повертали назад, додому — ях бачили залежалося за кордоном і згодом потрапляло на аукціони.

Існує кілька версій щодо дати народження отця Антонія — від 3 липня 1868 року до 15 січня 1875-го. Це пов'язано з розбіжностями біографічних даних у різних документах. Остання дата — 15 січня 1875-го — описується на його анкеті та автобіографію, що зберігаються в криміналній справі проти нього Одесько-го губернського революційного трибуналу. Слідівітимо, що дослідники життя й діяльності єпископа Гриневича згодом дійдуть спільні думки в цьому питанні. Втім, як б там не було, а про людину судять за її справами і вчинками. Тож пропоную детальніше ознайомитися із зверненнями нашого героя.

Народився Антон (Антоній) Іустинович (Устинович) Гриневич в селі Білоусівка Гайсинського повіту Подільської губернії (тепер — Гайсинський район Вінницької області) в родині сільського священника Іустиніна Григорія та Юлії Василівни. Духовну освіту здобув у Тульчинському художньому училищі й Підольській духовній семінарії (м. Кам'янць-Подільський), яку закінчив у 1895 році за справді майстер місцею лінії електропередач, низкою.

До навчання в художньому училищі дідуся повернувся лише у 1946 році. Закінчив «Греківку» на відмінно і отримав рекомендації до Ризької академії мистецтв. Але замість цього почав на будівництві Каховської ГЕС. І не скішував. Дідуся неодноразово наголошував, що це добровільно й багаторічно віддялення стало для нього справжньою аademією. У зв'язку з цим відмінною архітектурою, мало чого з одеських художників зумів. Він справді майстер місцею лінії електропередач, низкою.

Трудова біографія художника — безмежна і плодотворна. Важко назвати всі персональні і групові виставки за його участі. Він творив усе своє життя, щодня, без цього не міг існувати.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

До навчання в художньому училищі дідуся повернувся лише у 1946 році. Закінчив «Греківку» на відмінно і отримав рекомендації до Ризької академії мистецтв. Але замість цього почав на будівництві Каховської ГЕС. І не скішував. Дідуся неодноразово наголошував, що це добровільно й багаторічно віддялення стало для нього справжньою аademією. У зв'язку з цим відмінною архітектурою, мало чого з одеських художників зумів. Він справді майстер місцею лінії електропередач, низкою.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

До річного дитинства дідуся часто брав мене в Осички, що на Савранчині. Возив до своїх родичів, творив

здійснюючи тренувальні польоти над степом, один поперед одного демонстрували вищий пілотаж, пролітаючи під дротами ліній електропередач, низкою.

</div

• Традиції

«Квітка папороті», або Зоряна дорога Савранського етнофестивалю

В гаю зелененим соловейко щебече,
Соловейко щебече;
Там дівчина мила віночок пустила
З барвіночку, з барвіночку.
Плинь, плинь, віночку, гарний з барвіночку,
За миленьким, за миленьким...

Із народної пісні.

Ще з дохристиянських часів у день літнього сонцестояння, що за новим літочисленням припадає на 7 липня, українці славлять прадавнього бога родючості, достатку, багатства, буйнія природи та земних радощів — золотокудрого Купала. Він — один із символів річного циклу Сонця-Дахбога, тому вшанування Купала мало ритуально-жертовний характер.

У цей день на берегах струмків, річок, ставків та озер запалюються священні обрядові вогнища. Адже Богон і Вода мають на купальських обрядах містичну й очисну силу.

Балтщини, Березівщини, сусідній сіл та містечко Миколаївцівні сільській обрядовім дійством «Квітка папороті». Розпаливші ватру у 2017 році, Савранський етно-

у цей день «сонце сходить, грас», трави і квіти набирають найбільшу силу, а опівночі вогнищим цвітом розківає папороть, віщуючи тому, хто здобуде той цвіт, скраби, здоров'я і цвіт.

Кажуть, на Івана Купала вся нечисть товчиться серед людей. Отож біла купальського вогнища завжди чатує на нещастіві душу якийсь заблудливий чортяка, щоб завадити ко-

дійством, гармонійно вплівшись у культурологічний віночок Одеїшини.

Ніхто николи не бачив цвіту папороті, але люди вірять у його чарівну силу,

мусь знайти квітку папороті. За народним повір'ям, у цю ніч папороть розцвітає маленькими, як на кропви, квіточками, що горять, мов вогонь. Можливо, якомусь сміливіце і поталані відвідувати відшукати цей містичний скарб купальської ночі. Охочих же перестрибути через багату, щоб пройти обряд очищення благодатним вогнем, наповнившись здоров'ям і силою, не бракує...

Ще одна з родзинок савранського етнофестивалю — алея народних умільців, де пропонують свої автентичні вироби, смаколики, вінікови, різноманітні сувеніри, віночкі для медовух майстри і майстрині з багатьох куточків Поділлянщини. Охляя! І спрагти від дивовижного купальського відновища можуть втамувати голову у «Пекельній кухні», «У Петра» та інших численних військах буфетах і ресторанах.

Віктор ЛОГВІНЮК.
Фото автора.

• Будьте пильними!

щептаних на рахунку та іншу особисту інформацію.

Пам'ятайте: тільки-но невідомі просять надати номер картки, ПІН-код, кодове слово, тризначний номер на звороті картки і термін її дії або ж увести пароль, який надійшли СМС, знайтے це — шахрай.

Навіть в умовах війни справжні співробітники банку ніколи не заплатять таку інформацію. Покладіть слухавку і півдоміте про цей підозрілий дзвінок у поліцію за номером 102.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

• До уваги громадськості

тіше потерпають, «купуючись» на телефонні дзвінки від шахрайів, які представляють працівниками банківських установ і повідомляють про начебто проблеми з рахунком, переводом грошей тощо. Мотивуючи терміновість вилучення ситуації, вони наполегливо «пропонують» потенційні жертви повідомити дані банківської картки, суму гро-

нич потрапив у біду і просять передати або внести гроші, — це шахрайство. Зловмисники можуть видавати себе, зокрема, за сина або доньку, які начебто потрапили у біду (скільки чи лікарні), опинилися у поліції чи лікарні), представляються лікарями або польськими і пропонують свою допомогу у вирішенні проблеми» за винагороду.

Щоб не втратити у біду, не піддаватися на миттєві емоції.

Алгоритм дій простий: покладіть слухавку, перевірте, де вав родич (зателефонуйте йому чи тому, хто мав бути поруч), повідоміте про подію в поліцію за номером 102.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.

Інший поширеніший вид шахрайства можна умовно назвати «Ваш родич» якщо вам телефонують (найчастіше — вночі або ранівно) та повідомлять, що ро-

відповідно до цієї підозрілості дзвінок у біду.